

kom man ikke videre. Det kunde muligvis i Øjeblikket skabe Regeringen en ganske taknemmelig Position, idet den rent bogstavelig fulgte Grundlovens Bud, men naar Formaalet var det: virkelig at faa en Løsning paa Sagen — og det ligger mig i høj Grad paa Hjertet at faa det —, burde den Vej efter min Mening ikke følges. Thi jeg er kommen til en bestemt Erkendelse af, saaledes som det jo ogsaa er udtalt fra forskellige Sider her i Salen, at der egentlig er en meget ringe Stemning for at gaa frem ad denne Vej, en saa ringe Stemning i begge Rigsdagens Ting, at det absolut var at forudse, at et saadant Forslag kunde ikke gennemføres. Og jeg maa sige, at jeg hører til dem, som vilde betragte det som i højeste Grad uheldigt, at vi gik til en bogstavelig Opfyldelse af Grundloven.

Det blev sagt før af en æret Taler, at det vilde være ønskeligt, om Grundlovens Fædre havde været noget mere forudseende, end de var. Ja, det kan man vist nok sige om Fædrene til enhver Lov, at det var bedre, om de kunde se langt ud i Fremtiden i alle Forhold. Det kan jo imidlertid intet Menneske gøre, og det kan vistnok heller ikke bebrejdes Grundlovens Fædre, at de ikke kunde forudse den overordentlig store og uligelige Vækst af Befolkningen, som siden har fundet Sted, en Vækst, som jo ganske særlig har taget Fart netop efter den sidste Grundlovændring i 1866. Men det er klart, at vistnok meget faa, om overhovedet nogen, af dem, der var med til at give Grundloven af 1849 og Grundloven af 1866, vilde have anset det for heldigt at faa en saa stor Repræsentation for vort lille Land som den, der vilde fremkomme ved en bogstavelig Opfyldelse af Grundlovens Bud. Det vilde være en Repræsentation, som var enestaaende i Verden; den vilde ikke kunne paavises i noget Land, hvis Forhold man overhovedet kan sammenligne med Danmarks, som vilde frembyde en saa overdaadig Folkerepræsentation som den, der her vilde blive Tale om. Se vi til vore Nabolande, Norge og Sverige, saa ere Forholdene jo der helt anderledes. I Sverige f. Eks. have de, saa vidt jeg erindrer, et Andetkammer med 230 Medlemmer paa en Befolkning af 5,300,000 eller saa. I Norge, hvor Forholdene ville komme os nærmest, have vi for hele Stortinget, altsaa vel at mærke begge Stortingets Afdelinger, 123 Medlemmer paa en Befolkning af ca. 2,300,000. Tager vi Holland, have vi et Andetkammer paa 100 Medlemmer paa en Befolkning af godt $5\frac{1}{2}$ Mill.,

5,600,000. De ville altsaa se, at vi ved en bogstavelig Opfyldelse ville komme ind paa en forholdsvis meget større Repræsentation for vort Land end for noget af de andre Lande, vi naturlig kunne sammenligne os med. Jeg vil her ikke drage nogen Sammenligning med saa store Lande som Frankrig, Tyskland og England, det vilde ikke være korrekt. Det er ogsaa klart, at et saa stort Antal Medlemmer i høj Grad vilde sinke og vanskeliggøre den hele Forretningsgang i Folketinget. Jeg tror, at alle, som ere kendte med dette Tings Arbejde, ville indrømme, at det ikke vilde være en Fordel. Endvidere vilde det, at vi fastholdt Princippet i den nuværende Grundlov og blev ved at udføre det, føre til en Vækst op i Skyerne, en evindelig Vækst, som der slet ikke var en naturlig Grænse for.

Alle disse Betragtninger føre os til Grundlovsændringen med det fastslaaede Antal, selv om man vil gøre det for en Gangs Skyld noget elastisk ved at give Udsigt til en videre Forøgelse paa et Tidspunkt, hvor Folketallet er steget ret betydeligt over det nuværende, men en Forøgelse, som man da ogsaa siger Stop med. Over 132 skulde efter dette Forslag Medlemstallet ikke kunne stige. Der er, som sagt, meget faa i begge Rigsdagens Afdelinger, som ikke ville indrømme, at det er et Fremskridt fra det bestaaende. Der var ganske vist nogle, som ønskede videregaaende Forandringer, det er sin Sag, men maalt med det bestaaende ville, som sagt, de allerfleste erkende, at hvad her bydes, er et væsentligt Fremskridt. Navnlig bydes der jo det meget store Fremskridt, at vi faa Ligelighed, som er det, det egentlig kommer an paa. I Forhold til at faa det fastslaaet, er det ganske sekundært, set fra Retfærdighedens Standpunkt, om Tallet er noget større eller mindre. Set fra Retfærdighedens Standpunkt er det den omtrentlige Ligelighed, det kommer an paa.

Man har nu rettet forskellige Angreb paa Forslagets Indhold. Jeg maa sige, at jeg betragter mig kun som havende et temmelig begrænset Ansvar for dette Forslags Indhold, idet jeg har forelagt det, saaledes som det er vedtaget af Folketinget. Det har jeg troet at have mine gode og gyldige Grunde til. Det var et Kompromis, som man enedes om i Folketinget, og et Kompromis, som kom til Verden ved en temmelig vanskelig Fødsel, men som for saa vidt var en virkelig Bedrift, som det jo er et Forhold, hvor det er uhyre vanskeligt at blive enig, og der